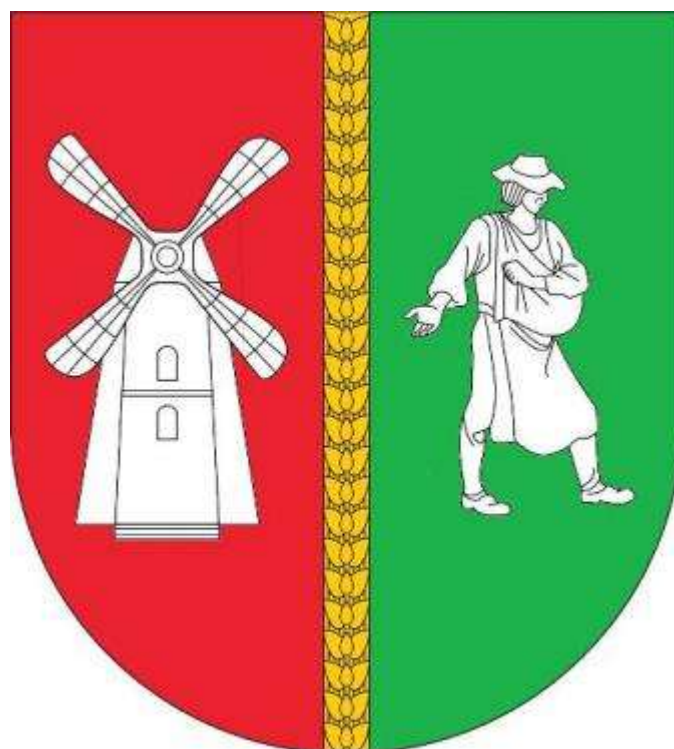

Załącznik
do Uchwały Nr XI/95/15
Rady Gminy Sicienko
z dnia 30.12.2015 roku

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY SICIENKO NA ROK 2016

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. Cele programu	6
2. Diagnoza stanu problemów alkoholowych	8
3. Zasoby służące prowadzeniu działalności profilaktycznej	32
3.1. Placówki i instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Sicienko	32
3.2. Zasoby kadrowe	32
4. Zadania i kierunki działań na 2016 rok	33
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku	38
6. Harmonogram realizacji i finansowanie Programu	38

WPROWADZENIE

Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zadaniem gminy jest podejmowanie takich przedsięwzięć, które będą przestrzegać przed zgubnymi skutkami nadużywania alkoholu oraz przyczynią się do ich minimalizacji.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2015 r. poz. 1286).

Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych, a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Sicienko podejmowanych w latach poprzednich.

Celem programu jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom nadużywania alkoholu, zmniejszenie ich rozmiaru i bieżące rozwiązywanie problemów w szczególności poprzez ograniczenie szkód społecznych i ekonomicznych, związanych z nadużywaniem alkoholu, ochronę rodzin dotkniętych problemem alkoholowym przed marginalizacją, tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu oraz promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program zapewnia ciągłość podjętych już działań i inicjatyw na rzecz profilaktyki, daje gwarancję spójnych i skoordynowanych działań na szczeblu gminy, które są elementem polityki realizowanej na poziomie ogólnokrajowym. Jest zbudowany w oparciu o zadania wynikające z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dotychczasowe doświadczenia w realizacji programów w latach poprzednich. Program skierowany jest do mieszkańców gminy Sicienko, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Program uchwalany jest corocznie przez Radę Gminy. Źródłem finansowania programu są opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opłaty te stanowią dochód gminy, który w całości musi być przeznaczony na realizację programu i nie może być przeznaczony na inne cele – gwarantuje to ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286).

Realizatorem programu jest Urząd Gminy w Sicienku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 (zwany dalej Programem) został opracowany w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz:

- ✓ Ustawę z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (tj. 2015 poz. 1916),
- ✓ Projekt Narodowego Programu Zdrowia,
- ✓ Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2016,
- ✓ sprawozdanie z realizacji przeprowadzonych zajęć mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców w ramach „*Szkoły Rodzica*” odbywających się w RPK w Sicienku,
- ✓ sprawozdanie z realizacji programu profilaktyczno-wychowawczego „**III Elementarz czyli program siedmiu kroków**”,
- ✓ diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych sporządzoną dla Gminy Sicienko w roku 2013,
- ✓ sprawozdanie z przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i rodziców klas 4, 5, 6 pt. „**Stop agresji i przemocy rówieśniczej**”,
- ✓ raport z badań ankietowych pod nazwą „*Narkotyki, dopalacze i przemoc*”, które przeprowadzone zostały w roku 2012 we wszystkich szkołach na terenie gminy wśród uczniów klas VI szkoły podstawowej oraz uczniów klas gimnazjalnych,
- ✓ raport z badań ankietowych pn. „*Młodość gimnazjalna a używanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w Gminie Sicienko*” sporządzony przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii w Bydgoszczy w roku 2013,
- ✓ raport dla Gminy Sicienko pod nazwą „**Młodzi i substancje psychoaktywne**” przeprowadzony w II klasach gimnazjalnych oraz w V klasach szkół podstawowych,
- ✓ sprawozdania z warsztatów odbywających się w kl.VI Szkoły Podstawowej ZS w Wojnowie w zakresie szkodliwości narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych,

- ✓ wnioski ze sprawozdania w zakresie przeprowadzonego badania dostępności napojów alkoholowych dla osób nieletnich w punktach sprzedaży,
- ✓ wnioski z audytu w punktach sprzedaży napojów alkoholowych,
- ✓ wnioski z współpracy z przedstawicielami:
  - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku,
  - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
  - Zespołu Kuratorskiej Służby ds. Dorosłych Sądu Rejonowego w Nakle,
  - Członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
  - Terapeutów,
  - Socjoterapeutów,
  - Dyrektorów szkół,
  - Pracowników zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym (psychiatra, psycholog, radca prawny, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej),
  - Pedagogów szkolnych.

Główne zadania i obszary działalności gmin, które wymienia ustawa o wychowaniu w trzeźwości... - to:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,**
- 2) udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej,**
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,**
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,**
- 5) kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi,**
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**

1. CELE PROGRAMU

Nadrzędnym celem Programu jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do:

- a) zmniejszania rozmiarów problemów, które aktualnie występują na terenie gminy,
- b) zwiększenia zasobów instytucjonalnych, kadrowych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi już problemami,
- c) zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych poprzez realizację rekomendowanych programów profilaktyki wobec dzieci i młodzieży,
- d) podnoszenia świadomości w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji używania alkoholu wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy Sicienko,
- e) opóźnienia wieku inicjacji alkoholowej wśród młodzieży,
- f) minimalizowania skutków zjawisk towarzyszących nadużywaniu alkoholu, tj. współuzależnienia, przemocy domowej,
- g) systematycznej edukacji sprzedawców napojów alkoholowych,
- h) podejmowania wszechstronnych oddziaływań profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Realizacja powyższych działań będzie odbywała się poprzez:

- udzielanie dalszej pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom,
- udzielanie pomocy prawnej,
- udzielanie pomocy psychologicznej osobom będącym w kryzysie poprzez zatrudnienie psychologa w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku,
- udzielanie wsparcia psychologicznego uczniom poprzez zatrudnienie psychologa w szkołach na terenie Gminy Sicienko,
- objęcie jak największej grupy uczniów szkół podstawowych uczestnictwem w zajęciach socjoterapeutycznych w szkołach lub świetlicach wiejskich,
- objęcie pomocą profilaktyczną uczniów klas gimnazjalnych poprzez utworzenie młodzieżowych grup socjoterapeutycznych,
- realizację profesjonalnych programów profilaktycznych kierowanych do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu gminy Sicienko obejmujących kształtowanie kompetencji osobowościowych młodych ludzi, kształtujących ich poczucie własnej

wartości, zdolności w obszarze zachowań asertywnych, co pozwoli uniknąć wpływu rówieśników w zakresie inicjacji alkoholowej (objęcie programami coraz młodszych grup wiekowych),

- finansowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz wybranych zajęć rozwijających zainteresowania i uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, które zapewnią będą profilaktyczne oddziaływanie na uczestników, stwarzając poczucie bezpieczeństwa i akceptacji oraz wykorzystywać indywidualne umiejętności i zdolności uczestników,
- podnoszenie wiedzy rodziców na temat zagrożeń zdrowotnych związanych ze spożywaniem przez dzieci i młodzież napojów alkoholowych,
- kontynuowanie pracy tzw. „Szkoły Rodzica”, której celem będzie rozwiązywanie trudności wynikających z wychowywania dzieci, obalanie mitów wychowawczych, poznawanie konkretnych sposobów radzenia sobie z dzieckiem/dziećmi,
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla rodziców,
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla uczniów,
- wprowadzanie rekomendowanych programów profilaktycznych,
- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych wynikających z używania alkoholu,
- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat podejmowanych działań przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania uzależnieniom,
- podnoszenie wiedzy sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- kontrolę placówek handlowych w zakresie przestrzegania ustawy,
- podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania w zakresie profilaktyki uzależnień m.in. poprzez organizowanie i udział w seminariach, warsztatach i innych formach szkoleń dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia,
- inne działania wynikające z zapotrzebowania społecznego.

2. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Dzięki badaniom przeprowadzonym przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie można oszacować skalę zjawiska związanego z nadużywaniem alkoholu dla wybranej populacji, np. gminy. Dane szacunkowe dla kraju i gminy Sicienko przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych¹:

		W Polsce 38,5mln osób	W gminie Sicienko 9714osób ²
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 770 tys.	194 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	388 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	388 osób
Osoby pijące szkodliwie	5 - 7% populacji	1,9 - 2,7 mln	486 - 680 os.
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	około 517 osób: dorosłych i dzieci

W naszej gminie żyje ok. 194 osób uzależnionych od alkoholu i około 486 – 680 osób pijących szkodliwie i ryzykownie. Wokół nich żyją dorośli członkowie rodzin (małżonkowie, rodzeństwo, rodzice, dziadkowie), czyli dalsze 388 mieszkańców oraz dzieci – kolejne 388 osób. Toksyczne zachowania nadużywających alkoholu, wywołują u najbliższych zaburzenia występujące z różnym nasileniem, nazywane współuzależnieniem. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Zaleca się, aby poza uczestnictwem w psychoterapii uzależnienia osoby uzależnione aktywnie korzystały z ruchów samopomocowych, aby systematycznie uczestniczyły w mityngach Anonimowych Alkoholików (AA) oraz w zajęciach organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie.

¹ Źródło: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

² Stan na dzień 31.10.2015r., wg danych Referatu Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy w Sicienku;

Rysunek 1. Szkody wynikające z nadużywania alkoholu

Fizyczne:

- ✓ nudności i wymioty po wypiciu,
- ✓ złe samopoczucie spowodowane piciem,
- ✓ złe odżywianie wynikające z picia,
- ✓ zaburzenia wagi ciała,
- ✓ wypadki i urazy w stanie

W relacjach z ludźmi:

- ✓ zmartwienia bliskich osób związane z piciem,
- ✓ obraźliwe stwierdzenia kierowane pod wpływem alkoholu,
- ✓ pogorszenie lub zerwanie więzi z partnerem,

SZKODY WYNIKAJĄCE Z NADUŻYWANIA ALKOHOŁU

Osobiste:

- ✓ kłopoty ze snem, koszmary nocne,
- ✓ poczucie winy,
- ✓ ujawnianie się złych cech osobowości po wypiciu,
- ✓ popadanie w kłopoty z powodu picia,
- ✓ kłopoty finansowe,

Spoleczne:

- ✓ opuszczanie dni w pracy,
- ✓ pogorszenie wyników efektywności pracy,
- ✓ zaniedbania związane z rolą rodzica wynikające z picia,
- ✓ prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości
- ✓ kłopoty z prawem,
- ✓ kłopoty w pracy .

Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych na terenie Gminy Sicienko jest dokument „Diagnoza lokalnych problemów i zagrożeń społecznych – Gmina Sicienko 2013”, który zawiera wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców naszej gminy.

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W badaniu dorosłych osób uwzględnione zostały takie obszary, jak bezrobocie i wykluczenie społeczne, spożywanie alkoholu i zagrożenia z tym związane,

używanie narkotyków, przemoc domowa, hazard. W badaniu młodych mieszkańców uwzględnione zostały takie obszary, jak spożywanie alkoholu, palenie tytoniu, używanie narkotyków oraz dopalaczy, przemoc rówieśnicza oraz domowa, hazard oraz zachowania seksualne. Badaniem zostali objęci ponadto pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Badanie dorosłych mieszkańców oraz pracowników punktów sprzedaży zrealizowane zostało przy użyciu standaryzowanego kwestionariusza ankiety rozdawanego i odbieranego przez ankieterów w miejscach publicznych.

Tabela 2. Ocena ważności problemów społecznych w gminie Sicienko.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	35,4%	34,7%	27,8%	1,4%	0,7%
Zubożenie społeczeństwa	18,2%	40,2%	34,8%	3,8%	3%
Alkoholizm	15,1%	41,7%	37,4%	5%	0,7%
Problemy mieszkaniowe	11,3%	24,2%	41,9%	16,9%	5,6%
Zanieczyszczenie	9,9%	29%	35,1%	21,4%	4,6%
Kryzys norm moralnych	9,1%	19%	33,9%	30,6%	7,4%
Kryzys rodzinny	7,8%	24,2%	46,9%	19,5%	1,6%
Narkomania	3,2%	15,9%	29,4%	35,7%	15,9%
Wzrost przestępczości	3,1%	15%	45,7%	29,9%	6,3%
HIV/AIDS	-	2,9%	11,5%	38,5%	47,1%

Wśród najpoważniejszych problemów społecznych w gminie Sicienko, zdaniem respondentów, na pierwszym miejscu znajduje się bezrobocie - 35,4% badanych mieszkańców uważa, że brak pracy stanowi **bardzo poważny problem**, zaś 34,7% ankietowanych określa go jako poważny problem społeczny. Na kolejnym miejscu znajduje sięubożenie społeczne oraz alkoholizm. Mniej poważnymi problemami społecznymi są, w ocenie respondentów, problemy mieszkaniowe, zanieczyszczenie środowiska, kryzys norm moralnych i kryzys rodziny. Umiarkowany jest w ocenie badanych problem narkomanii, wzrost przestępczości oraz HIV/AIDS. Wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Bezrobocie często jest skutkiem problemów alkoholowych, ale niejednokrotnie również ich przyczyną. Warto więc przewidywać potencjalne problemy z alkoholem przez

pryzmat skali bezrobocia w gminie. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy w gminie jest 272 bezrobotnych, w tym 151 kobiet. Skalę zjawiska, m.in. wg wieku, wykształcenia przedstawiają:

1. *tabela nr 3 wg stanu na dzień 30 czerwca 2014,*

2. *tabela nr 4 na dzień 31 października 2015.*

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Bezrobocie przyczynia się do występowania wielu negatywnych zjawisk społecznych w życiu osób nieposiadających stale pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Budzi obawy o własny los i możliwości przetrwania całej rodziny, a także odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej.

Tabela 3. Bezrobotni wg wieku stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy³

Bezrobotni wg wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy stan na 30 czerwca 2014r. SICIENKO															
Opis		Liczba bezrobot. ogółem	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						Liczba bezrobot. kobiet	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach					
			do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24
wiek	18 do 24	94	12	25	16	24	10	7	57	6	16	9	13	8	5
	25 do 34	150	18	27	37	21	24	23	90	10	12	25	10	15	18
	35 do 44	83	7	16	18	17	11	14	40	3	6	11	9	3	8
	45 do 54	70	8	11	10	13	14	14	40	5	6	5	6	8	10
	55 do 59	39	1	7	7	6	9	9	14	1	4	2	2	3	2
	60 i pow.	14	2	2	3	1	1	5	2	0	0	1	0	0	1
		450	48	88	91	82	69	72	243	25	44	53	40	37	44
wykształ.	wyższe	42	7	12	12	5	3	3	30	5	7	9	3	3	3
	policealne i średnie zawod.	79	12	19	19	15	7	7	53	6	13	13	9	5	7
	średnie ogólnokształcące	34	2	8	5	9	6	4	23	2	6	4	5	5	1
	zasadnicze zawodowe	137	14	18	25	22	24	34	66	5	5	12	12	11	21
	gimnazjalne i poniżej	158	13	31	30	31	29	24	71	7	13	15	11	13	12
			450	48	88	91	82	69	72	243	25	44	53	40	37
staż pracy	do 1 roku	70	9	15	16	13	11	6	42	4	8	12	6	8	4
	1 do 5	118	11	24	25	20	20	18	67	7	13	14	6	14	13
	5 do 10	62	7	11	14	10	8	12	35	4	3	10	7	3	8
	10 do 20	67	7	10	15	12	13	10	36	3	8	9	6	5	5
	20 do 30	44	3	7	8	11	3	12	16	1	3	2	3	1	6
	30 i pow.	28	4	9	6	1	4	4	8	2	3	1	1	0	1
	bez stażu	61	7	12	7	15	10	10	39	4	6	5	11	6	7
		450	48	88	91	82	69	72	243	25	44	53	40	37	44

Liczba bezrobotnych:

ogółem 450

kobiety 243

Liczba osób uprawnionych do zasiłku:

ogółem 69

kobiety 32

³ Dane na dzień 30 czerwca 2014 roku; źródło Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy;

Tabela 4. Bezrobotni wg wieku stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy⁴

Bezrobotni wg wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy stan na 31 października 2015r.Sicienka															
Opis	Liczba bezrobot. ogółem	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						Liczba bezrobot. kobiet	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						
		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24	
wiek	18 do 24	38	10	7	8	6	2	5	23	6	1	4	6	2	4
	25 do 34	86	6	19	14	12	16	19	49	1	11	2	9	11	15
	35 do 44	55	9	7	13	8	4	14	34	4	5	8	5	4	8
	45 do 54	57	5	13	10	12	7	10	35	2	8	4	9	5	7
	55 do 59	25	4	4	1	4	4	8	10	2	2	0	2	1	3
	60 i pow.	11	1	2	3	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0
	272	35	52	49	42	36	58	151	15	27	18	31	23	37	
wykształ.	wyższe	21	1	7	4	4	3	2	16	1	7	2	2	2	2
	policealne i średnie zawod.	33	6	7	5	7	5	3	24	4	3	4	7	4	2
	średnie ogólnokształcące	36	8	5	7	6	2	8	21	3	3	3	5	2	5
	zasadnicze zawodowe	78	7	15	12	8	9	27	41	3	7	3	5	5	18
	gimnazjalne i poniżej	104	13	18	21	17	17	18	49	4	7	6	12	10	10
	272	35	52	49	42	36	58	151	15	27	18	31	23	37	
staż pracy	do 1 roku	60	12	11	11	13	8	5	37	7	6	4	12	4	4
	1 do 5	49	6	10	9	5	7	12	27	1	8	4	0	5	9
	5 do 10	40	6	4	7	7	4	12	27	4	1	4	7	4	7
	10 do 20	36	3	10	7	3	2	11	21	1	7	2	2	2	7
	20 do 30	34	4	5	8	8	5	4	15	1	3	2	5	2	2
	30 i pow.	22	2	6	4	2	5	3	4	0	1	0	1	1	1
	bez stażu	31	2	6	3	4	5	11	20	1	1	2	4	5	7
		272	35	52	49	42	36	58	151	15	27	18	31	23	37

SICIENKO

Liczba bezrobotnych:

ogółem 272
kobiety 151

Liczba osób uprawnionych do zasiłku:

ogółem 44
kobiety 20

⁴ Dane na 31.10.2015r.; źródło Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy;

W gminie Sicienko problem alkoholizmu pojawia się na trzecim miejscu ważnych problemów społecznych. Zjawisko to jest jednak dość powszechne w całej Polsce.

Tabela 5. Liczba wniosków zrealizowanych przez GKRPA dot. sądowego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego w latach 2010 -2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba wniosków	25	18	35	21	13

Tabela 6. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2014 roku

Poza miejscem sprzedaży				W miejscu sprzedaży				ogółem
według zawartości alkoholu			razem	według zawartości alkoholu			razem	
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		
13	10	8	31	3	2	1	6	37

Tabela 6. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy w roku 2014 na podstawie oświadczeń o wartości sprzedaży złożonych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Zawartość alkoholu			
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	razem
3.037.994,44 zł	685.172,37 zł	2.289.387,71 zł	6.012.554,52 zł

Tabela 7. Pomoc udzielona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku, w tym ze względu na nadużywania alkoholu

	2013 rok	2014 rok
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej	282	251
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej, objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	53	45
Wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	84.152,70 zł	124.680,82 zł

Tabela 8. Rodzaje alkoholu spożywanego przez dorosłych mieszkańców gminy Sicienko w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania⁵.

	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
PIWO			
Nigdy	38,2%	39,5%	36,5%
1-2 razy	15,8%	18,5%	12,7%
3-5 razy	15,8%	17,3%	14,1%
6-9 razy	11,2%	9,9%	12,7%
10-19 razy	7,9%	6,2%	9,9%
20-39 razy	3,9%	3,7%	4,2%
40 i więcej razy	7,2%	4,9%	9,9%
WINO			
Nigdy	40%	35,9%	45%
1-2 razy	19,1%	25,9%	11,3%
3-5 razy	17,8%	17,3%	18,3%
6-9 razy	8,6%	4,9%	9,9%
10-19 razy	11,2%	12,3%	12,7%
20-39 razy	2%	1,2%	2,8%
40 i więcej razy	1,3%	2,5%	-
NAPOJE WYSOKOPROCENTOWE (DRINKI, WÓDKA, WHISKY)			
Nigdy	42,8%	46,9%	38%
1-2 razy	21,7%	21%	22,5%
3-5 razy	11,8%	7,4%	16,9%
6-9 razy	10,5%	12,3%	8,5%
10-19 razy	7,9%	6,2%	9,9%
20-39 razy	3,3%	3,7%	2,8%
40 i więcej razy	2%	2,5%	1,4%

Zjawisko nadmiernego spożywania alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem i może pojawiać się w życiu publicznym w postaci bójek, awantur, pobić czy wulgaryzmów. Zapytaliśmy respondentów, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania doświadczyli lub byli świadkami któregoś z tych nieprzyjemnych przeżyć. Jedna trzecia badanych nie była świadkami ani uczestnikami takich wydarzeń. Natomiast ponad jedna trzecia respondentów doświadczyła lub była świadkiem głośnego i naganego zachowania młodzieży, kolejno 26,3% badanych - awantury, 24,3% badanych - wandalizmu, 15,1% badanych bójki, zaś 9,2% badanych - bezpośredniej krzywdy w postaci kradzieży, pobicia czy wulgaryzmów.

Respondenci wypowiedzieli się również na temat prowadzonych lokalnie działań, które mają na celu przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniu od alkoholu i narkotyków. Z raportu wynika, iż 30,1% badanych mieszkańców gminy Sicienko deklaruje, że posiada

⁵ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych sporządzona dla Gminy Sicienko w roku 2013

wiedzę na temat prowadzonych lokalnie działań, których celem jest przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniom od alkoholu oraz narkotyków. Taką wiedzę posiada 31,6% badanych kobiet oraz 28,1% badanych mężczyzn. Wśród działań prowadzonych w gminie, respondenci najczęściej wymieniają konsultacje dla osób uzależnionych od alkoholu, profilaktykę prowadzoną w szkołach, akcję „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, zajęcia pozwalające alternatywnie spędzić czas, obozy dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień oraz działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Rodzinie oraz świetlic wiejskich.

Pytając o motywy sięgania po alkohol, ujawnił się przede wszystkim jego społeczny oraz psychologiczny wymiar. Badani mieszkańcy mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. W odpowiedziach respondentów dominowały dwa powody: chęć „zapicia” problemów i smutków (73% badanych) oraz chęć wyluzowania się (55,3% badanych). Kolejnym powodem była presja ze strony znajomych (40,8% badanych) oraz brak możliwości alternatywnego spędzania wolnego czasu (36,8% badanych), 9,2% badanych nie miało zdania.

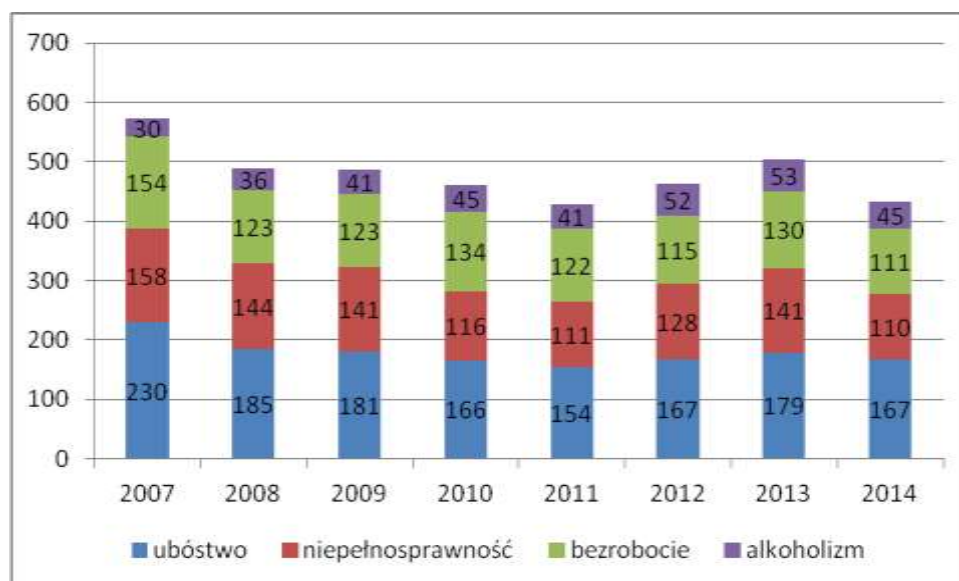
Wykres 1. Przyczyny sięgania po alkohol⁶

Jednym ze źródeł informacji o skali zjawiska jakim jest alkoholizm jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Poniżej zaprezentowano dane związane z działalnością GOPS, przez pryzmat problemu alkoholowego w rodzinach.

⁶ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych sporządzona dla Gminy Sicienko w roku 2013

Wykres 2. Powody przyznania pomocy w latach 2007 - 2014

Jak prezentuje powyższy wykres najczęstszym powodem przyznania pomocy jest ubóstwo, następnie niepełnosprawność i bezrobocie. Ze względu na alkoholizm w rodzinie udzielano pomocy od 30 do 53 rodzinom rocznie, a w 2014 roku 45 rodzinom.

PRZEMOC W RODZINIE Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM

Często przemoc w rodzinie rozumiana jest jako stosowanie fizycznej agresji. Inne przemocowe działania są widziane jako wewnętrzne sprawy rodziny. Tymczasem definicje przemocy mówią o spectrum działań, które mogą być uznane za przemoc.

Przemoc, wg Jerzego Meelibrudy ⁷, to działania lub rażące zaniedbania dokonywane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą przewagę sił lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienie godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne lub psychiczne.

Rodzaje przemocy:⁸

- 1) **fizyczna** – obrażenia poniesione w wyniku przemocy ze strony sprawcy;
- 2) **psychiczna** – przymus, groźby, upokarzanie, zastraszanie, poniżanie, szantaż emocjonalny, wyzywanie, obwinianie, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, manipulowanie poczuciem winy, wyśmiewanie, zawstydzanie, kontrolowanie lub uniemożliwianie

⁷ Jerzy Melliburda – profesor w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej, specjalizujący się w problematyce uzależnień; definicja zaczerpnięta z publikacji „Świat problemów Nr 2”, wydawnictwo Fundacja ETOH.

⁸ „Świat problemów Nr 2”, wydawnictwo Fundacja ETOH

kontaktów z innymi, wymaganie bezwzględnego posłuszeństwa, podsłuchiwanie rozmów telefonicznych, ograniczanie snu i pożywienia;

- 3) *seksualna* – nadużycie, wykorzystywanie seksualne, gwałt,
- 4) *ekonomiczna* – wydzielanie lub pozbawienie środków finansowych.

Przemoc w rodzinie ma swoje korzenie niejednokrotnie nawet kilka pokoleń wstecz. Sprawca przemocy, według przeprowadzonych badań to osoba, która będąc dzieckiem doświadczyła przemocy na sobie, bądź była jej świadkiem i jednocześnie ofiarą, gdy widziała relacje rodziców oparte na przemocy.

„Nie każda ofiara staje się sprawcą, ale wydaje się, że każdy sprawca był kiedyś ofiarą”⁹

Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. W naszym badaniu interesowało nas przede wszystkim zbadanie zjawiska przemocy w rodzinie i stosowanie jej w stosunku do dzieci, oraz skala zjawiska w gminie Sicienko.

Na początek zapytaliśmy respondentów, czy znają osoby, które doświadczają **przemocy fizycznej ze strony najbliższych**. Przeważają zdecydowanie osoby, które nie znają takich osób (72,5%) w porównaniu do osób, które znają osoby doświadczające przemocy (27,5%). Rodziny, w których występuje przemoc zna 22,5% badanych kobiet oraz 33,3% badanych mężczyzn.

Na terenie Gminy Sicienko funkcjonuje **Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie**, działający na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. 2015 poz. 1390),
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2015 poz. 1390),
- 3) uchwała Nr IV/27/11 Rady Gminy Sicienko z dnia 23 lutego 2011 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016,

---

⁹ „Świat problemów Nr 2”, wydawnictwo Fundacja ETOH;

- 4) uchwała Nr IV/28/11 Rady Gminy Sicienko z dnia 23 lutego 2011 roku w sprawie powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania w Gminie Sicienko.

Zadania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

- 1) Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sicienku,
- 2) Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sicienko,
- 3) Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 4) Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 5) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

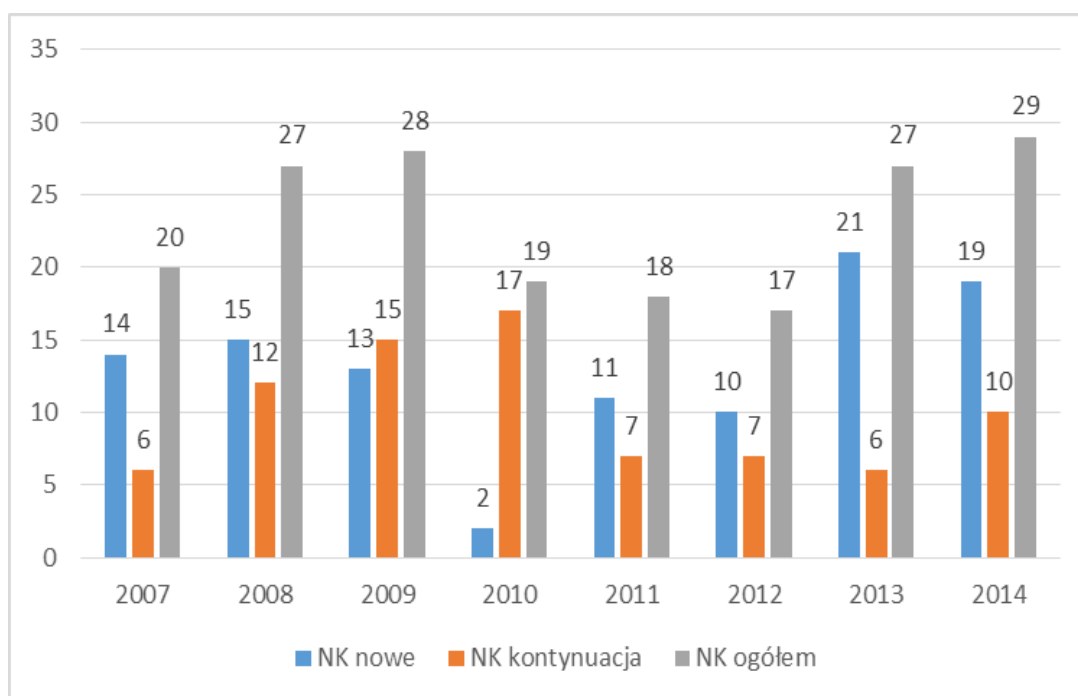
W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sicienku wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawiciele sądu.

Tabela 9. Dane dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego

	<u>Rok 2013</u>	<u>Rok 2014</u>
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart A przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę	<u>21</u>	<u>19</u>
Liczba sporządzonych przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą Niebieskich Kart C	<u>21</u>	<u>19</u>
Liczba sporządzonych przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą Niebieskich Kart D	<u>21</u>	<u>19</u>
Liczba zakończonych przez ZI/Grupę Roboczą Niebieskich Kart na skutek zakończenia przemocy w rodzinie lub zrealizowania indywidualnego planu pomocy	<u>16</u>	<u>19</u>
Liczba przekazanych przez ZI /Grupę Roboczą zawiadomień do organów ścigania(Policja ,Prokuratura) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	<u>7</u> (w tym dwa wyroki skazujące)	<u>4</u> (w tym jeden wyrok skazujący)
Liczba zawiadomień do organów ścigania (Policja,Prokuratura) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie przez osoby u których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą	<u>7</u> (w tym dwa wyroki skazujące)	<u>4</u> (w tym jeden wyrok skazujący)

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	<u>4</u>	<u>4</u>
Liczba posiedzeń Grupy Roboczej	<u>122</u>	<u>153</u>
Liczba sprawców przemocy w rodzinie ogółem	<u>21</u>	<u>19</u>
w tym: kobiety	<u>2</u>	<u>1</u>
mężczyźni	<u>19</u>	<u>18</u>
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie ogółem	<u>33</u>	<u>28</u>
w tym: kobiety	<u>19</u>	<u>19</u>
mężczyźni	<u>1</u>	<u>2</u>
dzieci	<u>13</u>	<u>7</u>

Wykres 3. Liczba prowadzonych Niebieskich Kart w latach 2007 - 2014¹⁰

Przedstawione dane wskazują na wysoki odsetek liczby Niebieskich Kart w latach 2008-2009, następnie ich spadek w latach 2010-2012 i ponowny wzrost w 2013 i 2014 roku. W 2014 roku założono już mniej nowych Niebieskich Kart – spadek o 2 szt. Należy jednak nadmienić, że w 3 przypadkach zakończono wszczęte procedury Niebieskiej Karty z uwagi na brak podstaw do dalszego ich prowadzenia. Grupy Robocze w tych przypadkach zakończyły NK stwierdzając, że przemoc w tych rodzinach nie występuje.

Kolejny wykres przedstawia ilość sprawców przemocy z podziałem na płeć, na przestrzeni lat 2007-2014.

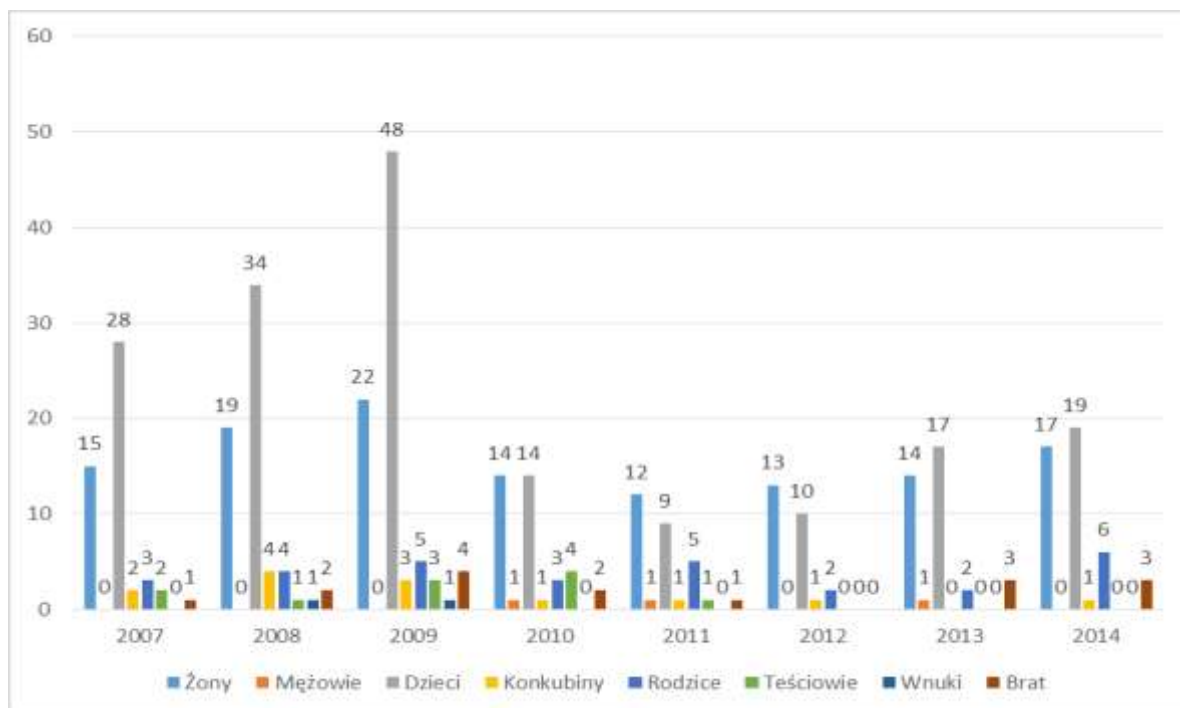
¹⁰ dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

Wykres 4. Sprawcy przemocy w latach 2007 – 2014 wg prowadzonych Niebieskich Kart¹¹

W zdecydowanej większości sprawcami przemocy są mężczyźni. W 2009 roku GOPS odnotował pierwsze przypadki, gdzie sprawcami przemocy są kobiety i ta sytuacja powtarza się w latach 2010, 2011 i 2013. Po analizie tych przypadków należy stwierdzić, że w jednym z nich oskarżenie żony o stosowanie przemocy było kartą przetargową w sprawie rozwodowej, natomiast w drugim przypadku o stosowanie przemocy były oskarżenia wzajemne i założono oraz prowadzono w rodzinie 2 NK, gdzie sprawcą i ofiarą byli zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Wykres 5. Osoby doświadczające przemocy w latach 2007 – 2014 wg prowadzonych NK¹²

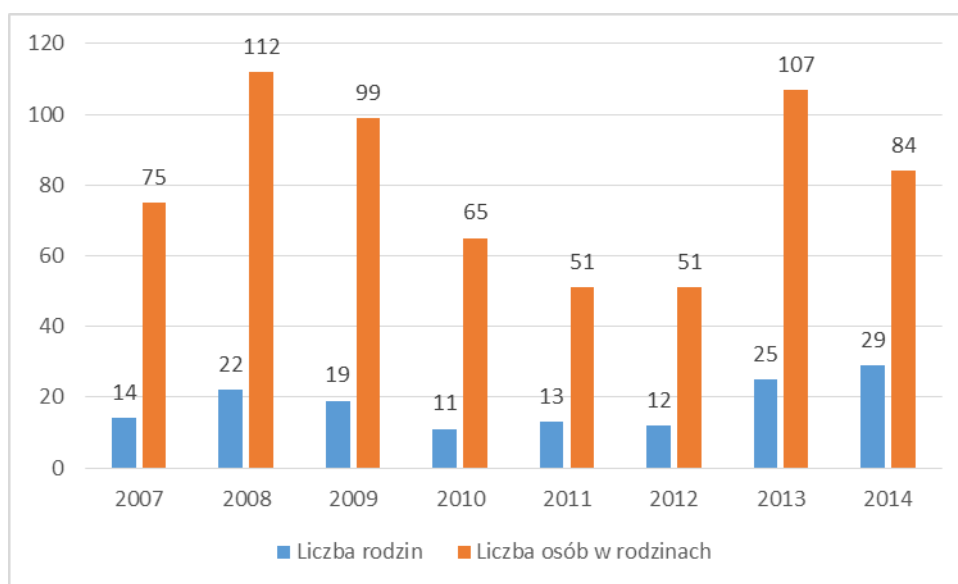

¹¹ dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

¹² Jak wyżej

Na podstawie sporządzonych Niebieskich Kart dokonano analizy osób doświadczających przemocy z podziałem na lata, w rodzinach gdzie stosowana jest przemoc. Z powyższego zestawienia wynika, że największy odsetek osób doświadczających przemocy stanowią dzieci i żony. W 2009 roku osiągnął on najwyższą wartość tj. 22 małżonki i 48 dzieci. Po tym też roku zauważalny jest 3 letni okres spadkowy, gdzie liczba dzieci i żon doświadczających przemocy wahała się w granicach od 10 do 14 osób. W 2014 roku odnotowaliśmy tendencję zwykłą - 17 żon i 19 dzieci było osobami doświadczającymi przemocy. Można zatem stwierdzić, że tendencja zwykła wynika również z większej świadomości osób doświadczających przemocy i chęci szukania rozwiązań występującego problemu poprzez wszczęcie procedury Niebieskiej Karty w rodzinie. Dzięki współpracy i systematycznej edukacji instytucji powołanych do współpracy w przeciwdziałaniu przemocy, Niebieskie Karty są coraz częściej zakładane nie tylko przez Policję i GOPS, ale także przez Oświatę.

Wykres 6. Rodziny, którym udzielono pomocy w związku z przemocą w latach 2007 – 2014¹³

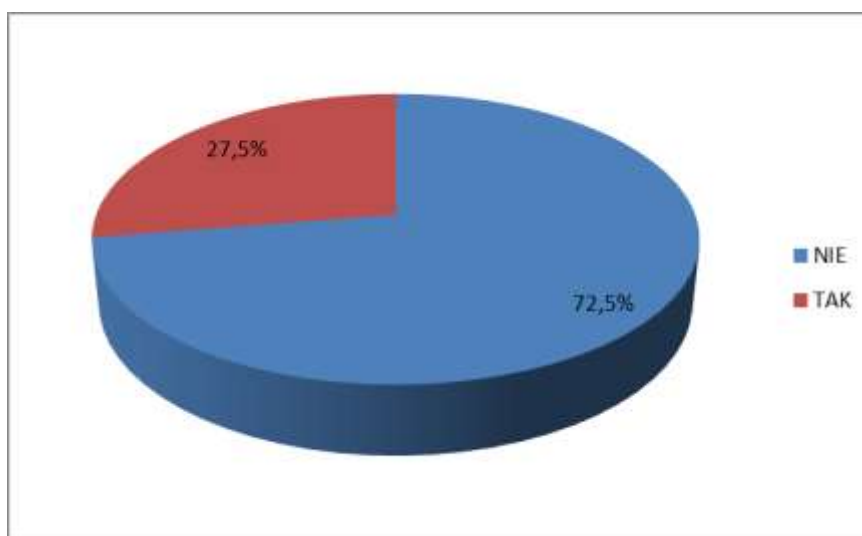
Powyższe zestawienie przedstawia ilość rodzin i liczbę osób w tych rodzinach, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku udzielał różnorodnych świadczeń zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w związku z występowaniem w rodzinie problemu przemocy. W latach 2008, 2009, 2013 i 2014 udzielana pomoc była znaczna z uwagi na dość nasilony problem przemocy w rodzinie. W ww. latach udzielono pomocy na poziomie 19-29 rodzin w których występował problem przemocy w rodzinie. W latach 2010-2012 liczba rodzin

¹³ Dane GOPS w Sicienku

którym udzielono pomocy z powodu przemocy w rodzinie kształtowała się na niższym poziomie od 11 do 13 rodzin.

Jak wynika z powyższych danych w 2013 i 2014 roku miało miejsce zwiększenie prowadzonych procedur „Niebieska Karta”. Taka sytuacja ma miejsce nie dla tego, że następuje wzrost stosowania przemocy w rodzinach na terenie naszej gminy, ale dla tego, że jest większa świadomość osób doświadczających przemocy o samym zjawisku przemocy i o możliwościach uzyskania wsparcia w tym zakresie oraz mamy do czynienia z mniejszą akceptacją społeczną na stosowanie przemocy. Odnotowujemy też przypadki, że osoby zakładają NK w celu łatwiejszego uzyskania rozwodu oraz przypadki gdzie następuje odmowa wszczęcia procedury Niebieska Karta z uwagi na brak występowania przemocy. Policja zakłada NK podczas każdej interwencji w rodzinie i czasami okazuje się, że jest to konflikt małżeński, a nie przemoc w rodzinie. Dlatego powoływane Grupy Robocze prowadzą rozeznanie problemu i monitoring sytuacji w rodzinie by wnikliwie zdiagnozować powód założenia Niebieskiej Karty.

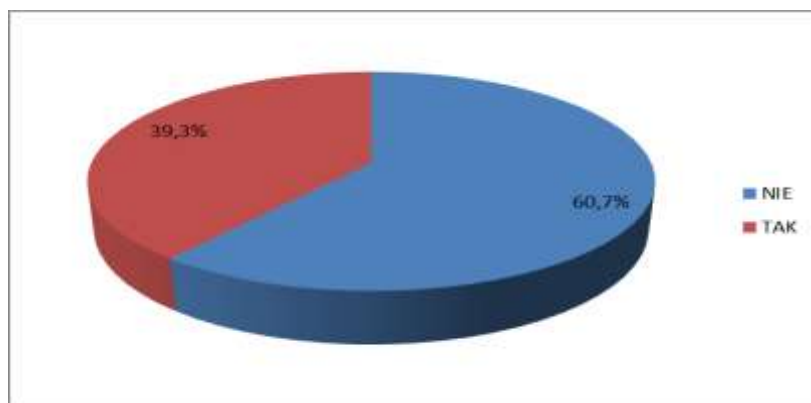
Wykres 7. Znajomość osoby ze swojego otoczenia, która doznaje przemocy fizycznej ze strony członka rodziny¹⁴

Przeważają badani (72,5%) nie znają osób ze swojego otoczenia, które doznają przemocy fizycznej ze strony członka rodziny, tylko niewielki procent 27,5% wykazuje, iż znane są mu osoby które doświadczają przemocy ze strony najbliższych.

¹⁴ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych sporządzona dla Gminy Sicienko w roku 2013

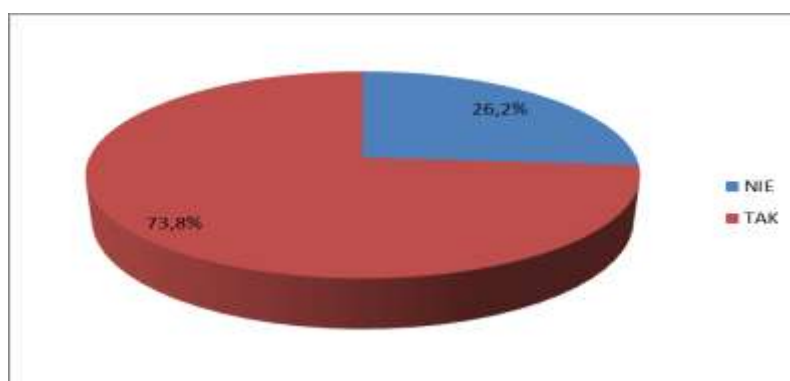
Wykres 8. Znajomość osoby ze swojego otoczenia, doznającej przemocy psychicznej ze strony członka rodziny¹⁵

Skala zjawiska przemocy zdaje się być poważna, jeśli weźmie się pod uwagę, że istnieją osoby, które doświadczają przemocy, natomiast nikt o tym nie wie. Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, jak widać obecnym również w gminie Sicienko.

W związku z powyższym zbadaliśmy, czy respondenci wiedzą, gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli mają wiadomość o osobie, która jest ofiarą przemocy. 73,8% badanych posiada taką wiedzę, pozostałe 26,2% należałoby poddać edukacji w tej kwestii. 71,6% badanych mężczyzn oraz 75,6% badanych kobiet przyznało, że posiadają taką wiedzę.

Wykres 9. Znajomość instytucji, do których należy się udać, by pomóc ofiarom przemocy

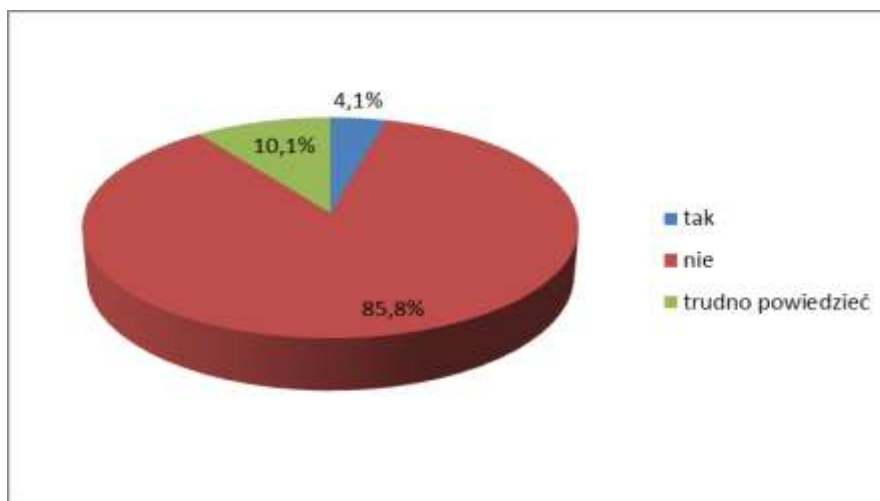
Rysuje się obraz społeczności bardzo dobrze poinformowanej. Warto ponadto dodać, iż do sprawnego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego nie wystarczy sama wiedza,

¹⁵ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych sporządzona dla Gminy Sicienko w roku 2013

lecz również działanie. Deklaracja o znajomości osób i instytucji nie jest równoznaczna z podjęciem działania na rzecz ofiary przemocy.

Interesowała nas również postawa badanych względem przemocy. Zapytaliśmy, czy istnieją jakieś specjalne okoliczności, warunki, które mogłyby usprawiedliwiać stosowanie przemocy.

Wykres 10. Czy istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

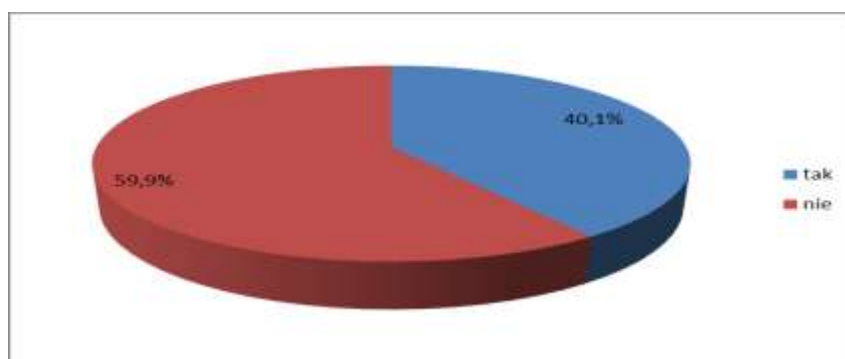
Następnie zbadaliśmy postawę mieszkańców co do stosowania kar fizycznych i przemocy względem dzieci. Stosowanie kar fizycznych względem dzieci jest tematem dość kontrowersyjnym. Dnia 1 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która przewiduje całkowity zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci¹⁶. Badając postawy mieszkańców gminy Sicienko względem tego tematu, poprosiliśmy ich o zaopiniowanie stwierdzenia, jako zgodnego lub niezgodnego z ich przeświadczeniem.

Tabela 10. Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Tak	14,1%	14,7%	14,4%
Nie	85,9%	85,3%	85,6%

¹⁶ Dz. U. Nr 125, poz. 842

Wykres 11. Znajomość dzieci w swoim otoczeniu, które są bite przez rodziców/opiekunów

Tabela 11. Ilość interwencji pedagoga/psychologa w roku szkolnym 2014 - 2015

ZS Sicienko	ZS Wojnowo	SP Kruszyn	SP Samsieczno	SP Strzelewo	SP Trzemiętowo
100	150	200	190	34	212

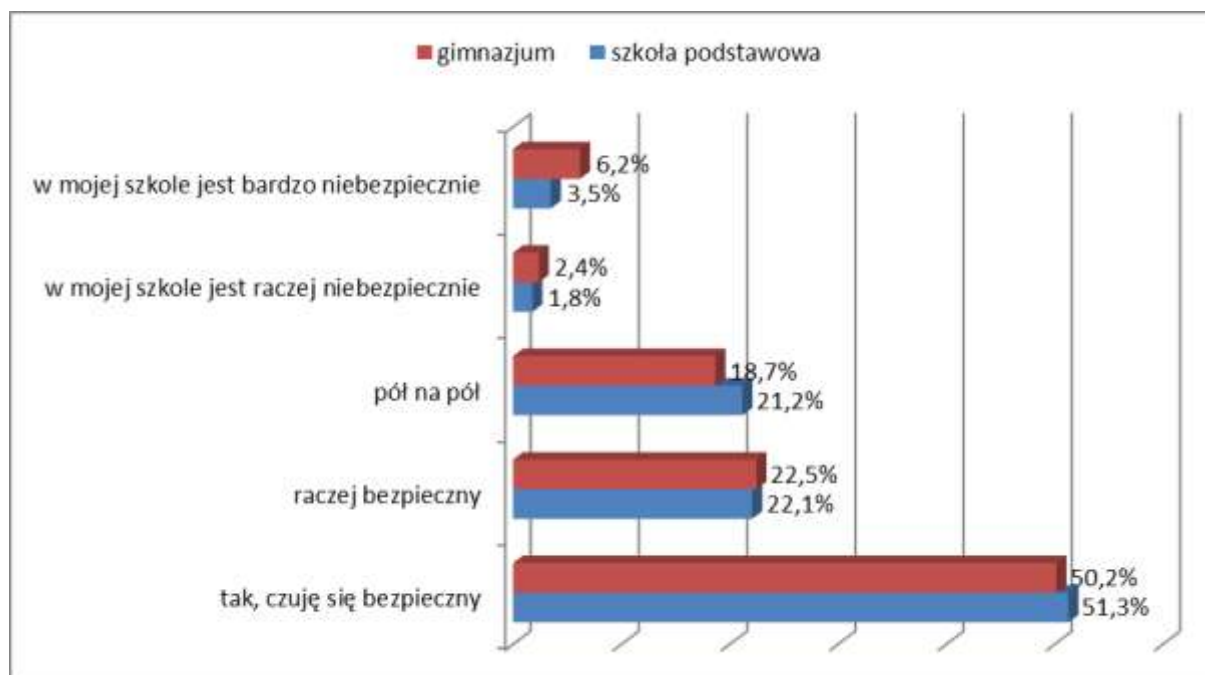
Rysunek 2. Główne obszary problemowe występujące w szkołach gminy Sicienko¹⁷

¹⁷ Opracowano na podstawie informacji otrzymanych od dyrektorów szkół

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej powszechnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Poziom agresywności dorastającej młodzieży wzrasta, liczne są również akty przemocy dokonywane przez dzieci i młodzież wobec ich rówieśników. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i wchodzenia w kontakty z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych i gimnazjach w gminie Sicienko pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym, a także przeanalizować postawy wychowawcze rodziców wobec własnych dzieci. Jeżeli chodzi o poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły, bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w szkole czuje się 73,4% uczniów szkół podstawowych oraz 72,7% gimnazjalistów. Raczej niebezpiecznie lub bardzo niebezpiecznie czuje się w szkole 5,3% uczniów szkół podstawowych oraz 8,6% gimnazjalistów. Większość badanych uczniów w gminie Sicienko wydaje się czuć bezpiecznie w środowisku szkolnym.

Wykres 12. Czy czujesz się w swojej szkole bezpieczny?

W tym miejscu można przejść do bezpośrednich pytań o akty agresji i przemocy, z jakimi spotykali się młodzi ludzie na terenie szkoły i poza jej obszarem. W dzisiejszych czasach rosnąca agresja w środowisku dzieci i młodzieży staje się problemem narastającym i wymagającym podjęcia aktywnych działań, umożliwiających zwiększenie bezpieczeństwa młodych ludzi.

Tabela 12. Częstość obserwowania zjawisk przemocy na terenie szkoły.

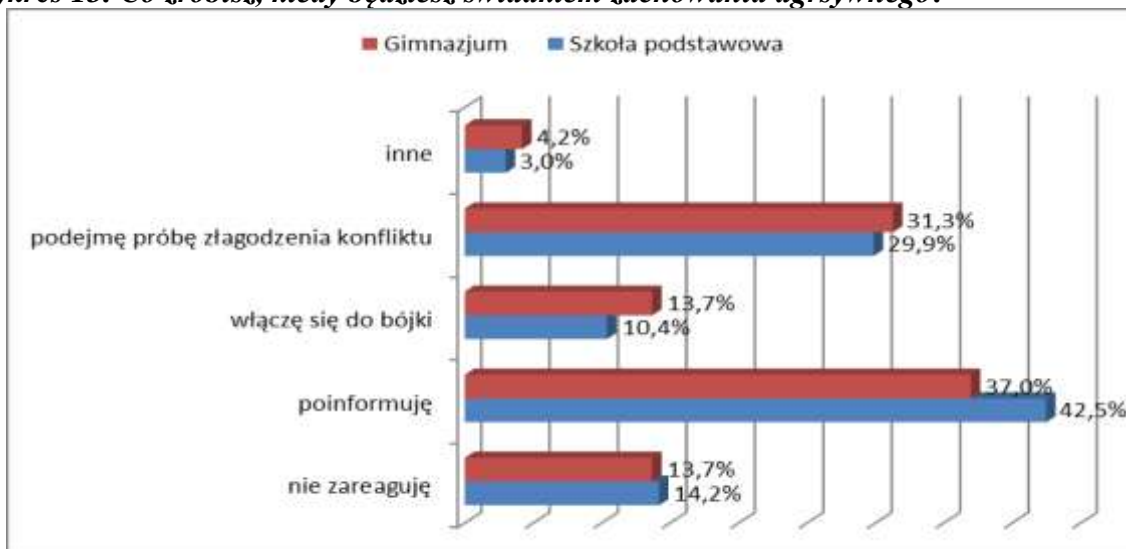
	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
Bardzo często	6,4%	13,8%
Często, kilka razy w tygodniu	10,1%	12,9%
Kilka razy w miesiącu	22%	21,9%
Rzadko	41,3%	41%
Nie obserwuję wcale	20,2%	10,5%

W przypadku pytania o częstotliwość obserwowania zjawisk przemocy na terenie szkoły, na bardzo częsty i częsty kontakt z takimi sytuacjami wskazało 16,5% uczniów szkół podstawowych oraz 26,7% gimnazjalistów. Rezultaty te wskazują, że przemoc jest zjawiskiem rozpowszechnionym w gminie Sicienko. Jednocześnie warto dodać, że 13,3% uczniów szkół podstawowych oraz 14,3% gimnazjalistów deklaruje, że są w szkole uczniowie, których się boją.

Do znajomości osoby z otoczenia, która doświadcza przemocy ze strony rodziny lub otoczenia rówieśniczego, przyznaje się 21,2% uczniów szkół podstawowych oraz 34,3% gimnazjalistów. Skala zjawiska wydaje się umiarkowanie poważna. W związku z tym oceniliśmy, czy badani uczniowie wiedzą, jak należy postąpić wobec osoby, która doświadcza przemocy oraz gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli są świadkami przemocy. Zdecydowana większość badanych (79,8% uczniów szkół podstawowych, 77,1% gimnazjalistów) posiada taką wiedzę, pozostałych uczniów należałoby poddać edukacji w tej kwestii.

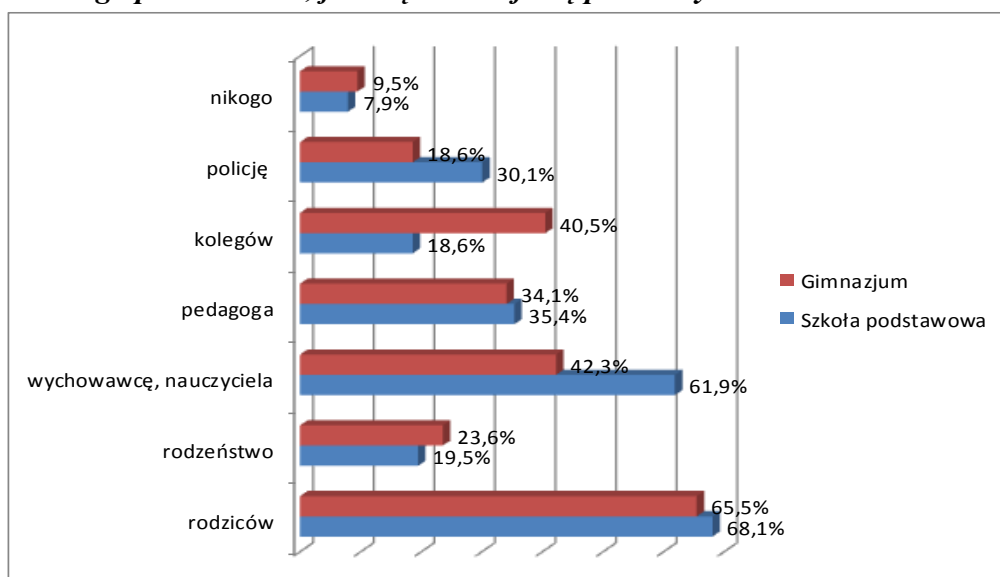
Postawy uczniów wobec zachowań przemocowych można zanalizować na podstawie reakcji, jaką przyjęliby w sytuacji bycia świadkiem przemocy. **14,2% uczniów szkół podstawowych oraz 13,7% gimnazjalistów deklaruje, że nie zareagowałoby na akt przemocy dokonywany w ich obecności.** Trudno stwierdzić jednak, czy taka postawa wynikałaby z lęku czy też z obojętności wobec zjawiska agresji. Pozytywna informacja wiąże się ze znaczącą ilością uczniów deklarujących poinformowanie innej osoby oraz podjęcie próby złagodzenia konfliktu. Stosunkowo niewielki odsetek uczniów szkoły podstawowej (10,4%) oraz wyższy odsetek gimnazjalistów (13,7%) deklarował włączenie się do bójki.

Wykres 13. Co zrobisz, kiedy będziesz świadkiem zachowania agresywnego?

Zapytaliśmy również młode osoby, kogo powiadomią, jeżeli będą świadkami lub ofiarami przemocy. Istniała możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. Badani uczniowie bardzo często wskazywali na rodziców (68,1% uczniów szkół podstawowych, 65,5% gimnazjalistów). Obie grupy wskazywały często wychowawcę, nauczyciela (61,9% uczniów szkół podstawowych, 42,3% gimnazjalistów). Mniejszy odsetek badanych uczniów wskazał pedagoga. Wraz z wiekiem badani uczniowie częściej wskazywali na kolegów (18,6% uczniów szkół podstawowych i 40,5% gimnazjalistów). Policję wskazało 30,1% uczniów szkół podstawowych oraz 18,6% gimnazjalistów. Warto zaznaczyć, że wśród badanych uczniów były też osoby, które nie powiadomiłyby nikogo o przemocy odpowiedziało 7,9% uczniów szkół podstawowych oraz 9,5% gimnazjalistów.

Wykres 14. Kogo powiadomisz, jeśli będziesz ofiarą przemocy?

Badania koncentrowały się również na relacjach młodych ludzi z rodzicami i postawach wychowawczych rodziców wobec własnych dzieci. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych (86,2%) oraz gimnazjalistów (83,1%) oceniło swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre lub raczej dobre, odsetek ten jest nieco wyższy wśród starszych uczniów. Zaledwie 1,8% uczniów szkoły podstawowej oceniło swoje relacje z rodzicami jako raczej złe lub bardzo złe. W grupie gimnazjalistów, 2,9% uczniów odpowiedziało, że ich relacje z rodzicami są raczej złe lub bardzo złe. Dzięki utrzymywaniu dobrych relacji dzieci z rodzicami, dom rodzinny staje się bezpiecznym miejscem dla młodej osoby.

Tabela13. Jakość relacji uczniów z rodzicami

	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
Bardzo dobre	64,2%	58,5%
Raczej dobre	22%	24,6%
Raz dobre, a raz złe	11,9%	14%
Raczej złe	-	2,4%
Bardzo złe	1,8%	0,5%

PICIE ALKOHOLU PRZEZ MŁODZIEŻ W GIMNAZJUM¹⁸

Ile miałeś /miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy w życiu spróbować alkoholu?

Odnosząc się do ogólnopolskich badań wśród gimnazjalistów można stwierdzić, że tylko 37 % chłopców, podobnie jak dziewcząt (38%) zadeklarowało całkowitą abstynencję od alkoholu. Można zatem przyjąć, że zjawisko spożywania alkoholu w środowisku gimnazjalistów jest zjawiskiem dość powszechnym. Poza tym chłopcy częściej niż dziewczęta sięgnęli po alkohol jeszcze w okresie szkoły podstawowej.

20 % gimnazjalistów (chłopcy) z terenu gminy Sicienko swój pierwszy alkohol spożywało w wieku 11 lat, natomiast 17 % dziewcząt swój pierwszy alkohol spożywało w wieku 12-13 lat. Spośród przebadanych gimnazjalistów 50 % chłopców i 49 % dziewcząt jeszcze nigdy nie próbowało alkoholu.

Na pytanie ***jak zdobyłeś/zdobyłaś swój pierwszy alkohol?*** 20 % chłopców i 50 % dziewcząt pierwszym alkoholem zostali poczęstowani przez rodziców, 10 % chłopców i 0 %

¹⁸ Źródło: Raport z ogólnopolskiego badania ankietowego *Młodzi i Substancje psychoaktywne*, 2014r.

dziewcząt poczęstowanych zostało przez kolegów koleżanki, a 10 % chłopców i 0 % dziewcząt poczęstowanych zostało przez innych dorosłych.

Czy piłeś/piłaś alkohol ciągu 30 dni

10 % chłopców i 8 % dziewcząt piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni. Uczniowie gimnazjum, którzy przyznali się do spożywania alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem spożywało najczęściej piwo, nieco rzadziej wino.

Na pytania

Czy kiedykolwiek zdarzyło ci się upić(zataczać, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń)

Czy zdarzyło Ci się upić w ciągu ostatniego roku?

Czy zdarzyło Ci się upić w ciągu ostatnich 30 dni?

wszyscy uczniowie (dziewczeta, chłopcy) odpowiedzieli „nie”.

Gimnazjalistom postawiono trzy pytania, w którym mieli przedstawić opinię na temat trudności w zakupie piwa lub cydru, wina i wódki. Gdyby połączyć kategorie odpowiedzi bez względu na stopień ich szczegółowości, to można powiedzieć, że ponad połowa badanych nie miałyby trudności z zakupem piwa lub cydru oraz wina (chłopcy odpowiednio – 58%, 54%; dziewczeta odpowiednio – 57%, 54%). Problem pojawiłby się dopiero przy zakupie wódki, której zakup niemożliwy byłby dla 30% chłopców i 31% dziewcząt i bardzo trudny dla 23% chłopców i 24% dziewcząt. Można stwierdzić, że badani gimnazjaliści częściej są przekonani, że nie kupią wódki, niż pozostałych trunków. Nie bez znaczenia pozostaje jednak fakt dosyć wysokiego odsetka przekonanych o udanej próbie zakupu jakiegokolwiek alkoholu.

W odniesieniu do uczniów gimnazjum z gminy Sicienko należy stwierdzić, że dla 0% chłopców i 8% dziewcząt zakupienie piwa byłoby niemożliwe, dla 20% chłopców i 50% dziewcząt zakupienie piwa byłoby bardzo trudne, dla 60% chłopców i 42% dziewcząt łatwe, a 20% chłopców i 0% dziewcząt z zakupieniem piwa nie miałyby żadnych problemów. W opinii badanych 0% chłopców i 17% dziewcząt napotkałoby niemożliwe do przeskoczenia problemy z zakupem wina, 20% chłopców i 50% dziewcząt napotkałoby bardzo duże problemy z zakupem wina, jednak dla 50% chłopców i 33% dziewcząt zakup wina byłby łatwy, a dla 30% chłopców i 0% dziewcząt bardzo łatwy. Zakup wódki wydaje się być niemożliwy dla 10% chłopców i 25% dziewcząt, bardzo trudny dla 30% chłopców i 50% dziewcząt, łatwy dla 30% chłopców i 25% dziewcząt oraz bardzo łatwy dla 30% chłopców i 0% dziewcząt.

3. ZASOBY SŁUŻĄCE PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ

3.1. Placówki i instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Sicienku

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku,
- Rodzinny Punkt Konsultacyjny w Sicienku oferuje mieszkańcom pomoc:
  - *psychologiczną*
  - *prawną*
  - *osobom uzależnionym od alkoholu*
  - *współuzależnionym*
  - *doświadczającym przemocy domowej*
  - *lekarza psychiatrii.*
- Służba Zdrowia:
  - NZOZ „GEMED” Ewa Zamiatąła-Grzelak w Sicienku,
  - NZOZ „KAMED” Maciej Kamiński w Kruszynie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Sicienku, w którego skład wchodzi: Izba Tradycji Kulturalnej – Galeria Sztuki w Sicienku, Wiejski Dom Kultury w Kruszynie, Wiejski Dom Kultury w Strzelewie oraz Świetlice wiejskie w miejscowościach: Dąbrówka Nowa, Gliszcz, Łukowiec, Mochle, Murucin, Nowaczkowo, Osówek, Pawłówek, Samsieczno, Szczutki, Teresin, Trzemiętowo, Trzemiętówko, Wierzchucinek, Wojnowo, Zawada, Zielonczyn.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sicienku z filią w Kruszynie,
- Szkoły Podstawowe w Kruszynie, Samsiecznie, Strzelewie i Trzemiętowie;
- Zespoły Szkół w Sicienku i Wojnowie.

3.2. Zasoby kadrowe

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku – 4 osoby,
- ✓ Psychoterapeuta uzależnień - 1 osoba,
- ✓ Terapeuta uzależnień - 1 osoba
- ✓ Certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 1 osoba,
- ✓ Psycholog szkolny – 1 osoba,
- ✓ Psycholog zatrudniony w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku – 1 osoba,
- ✓ Radca prawny – 1 osoba,

- ✓ Lekarz psychiatra – 1 osoba,
- ✓ Psycholog pracujący w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sicienku, - 1 osoba,
- ✓ Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 10 osób,
- ✓ Pedagogzy szkolni – 5 osób: ZS Wojnowo, ZS Sicienko; SP Kruszyn, Strzelewo, Samsieczno, Trzemiętowo – razem 2,72 etatu,
- ✓ Absolwenci Studium Socjoterapii posiadający pełne uprawnienia do prowadzenia dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych – 9 osób,
- ✓ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych „Spójrz inaczej” i „Unplugged” - Bez wspomagania” – 37 osób,
- ✓ Osoby przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 15 osób;
- ✓ Trenerzy Programu Zastępowania Agresji – 5 osób,
- ✓ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji rekomendowanego programu profilaktycznego „Dziękuję –Nie”- 8 osób

4. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ NA 2016 ROK

Działania podejmowane przez samorząd gminy wynikają z zadań określonych w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, i dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz możliwości finansowych, instytucjonalnych i kadrowych.

4.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla mieszkańców Gminy Sicienko uzależnionych od alkoholu.

4.1.1. Kontynuowanie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku, którego zadania obejmują:

- ✓ całościowe rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta,
- ✓ informowanie o możliwości pomocy oraz kompetencjach poszczególnych służb, które mogą zaangażować się w profesjonalną systemową pomoc dla osoby uzależnionej, jej rodziny,
- ✓ motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, kierowanie tych osób do leczenia specjalistycznego,
- ✓ udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,

- ✓ udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzinom,
- ✓ rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia oraz udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy,
- ✓ uruchomienie interwencji, za zgodą osoby doznającej przemocy, w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy domowej,
- ✓ dyżury przy „Telefonie zaufania” (psychoterapeuta, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapeuta uzależnień, psycholog i radca prawny).
  - 4.1.1.1. Finansowanie specjalisty – psychoterapeuty,
  - 4.1.1.2. Finansowanie konsultacji terapeuty uzależnień dla osób uzależnionych,
  - 4.1.1.3. Finansowanie specjalisty w zakresie indywidualnych konsultacji dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu,
  - 4.1.1.4. Finansowanie zatrudnienia psychologa dla osób dorosłych będących w stanie kryzysu w przypadku braku kontynuacji porozumienia z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka,
  - 4.1.1.5. Finansowanie telefonu w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku,
  - 4.1.1.6. Zakup materiałów i wyposażenia,
  - 4.1.1.7. Zakup i udostępnienie ulotek o charakterze informacyjnym propagujących działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku,
  - 4.1.1.8. Zakup literatury fachowej na potrzeby specjalistów zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym.
  - 4.1.1.9. Przeprowadzenie remontu RPK – malowanie pomieszczeń
- 4.1.2. Finansowanie kosztów badania przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa osób w przedmiocie uzależnienia na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o wszczęcie postępowania w celu poddania się leczeniu przymusowemu,
- 4.1.3. Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
- 4.1.4. Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu.

4.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 4.2.1. Kontynuacja działalności Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Zadania Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy:

- ✓ dążenie do zmiany świadomości i postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
- ✓ udzielanie porad,
- ✓ uświadamianie ofierze jej prawa o nietykalności osobistej,
- ✓ zmotywowanie poszkodowanej do podjęcia wszelkich działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji życiowej,
- ✓ ścisła współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 4.2.1.1. Finansowanie specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Punkcie Informacyjnym;
- 4.2.1.2. Finansowanie zatrudnienia radcy prawnego w przypadku braku kontynuacji porozumienia z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka.
- 4.2.2. Promocja ogólnopolskiego systemu pomocy ofiarom przemocy „Niebieska Linia” poprzez współfinansowanie telefonu zaufania, zgodnie z zawartym porozumieniem.
- 4.2.3. Wykonanie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych.
- 4.2.4. Udział w kampanii „POSTAW NA RODZINĘ” promującej wartości rodzinne.
- 4.2.5. Finansowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy.
- 4.2.6. Upowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy (ulotki, plakaty, informatory).
- 4.2.7. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy, które pozwolą na poznanie mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem w tym. m. in. GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, służba zdrowia, dyrektorzy szkół, pedagodzy;
- 4.2.8. Przeprowadzenie lokalnej kampanii społecznej (plakaty, spotkania z sołtysami, stowarzyszeniami, ulotki, broszury, artykuły w gazecie lokalnej itp.) na temat zjawiska przemocy mającej na celu edukację środowiska lokalnego ukierunkowaną na niwelowanie mitów i stereotypów oraz zmianę postaw wobec zjawiska przemocy.
- 4.2.9. Zorganizowanie i sfinansowanie konferencji „Przemoc wobec dzieci”

4.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

- 4.3.1. Prowadzenie przez wykwalifikowaną kadrę dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych, w tym zakup materiałów niezbędnych do realizacji zajęć.
- 4.3.2. Realizacja działań konsultacyjno - superwizyjnych dla osób prowadzących dziecięce i młodzieżowe grupy socjoterapeutyczne.
- 4.3.3. Realizacja we wszystkich szkołach na terenie gminy programów profilaktyczno – wychowawczych.
- 4.3.4. Realizacja zajęć sportowych, organizujących czas dzieci i młodzieży wokół aktywności sportowej dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych z terenu gminy Sicienko.
- 4.3.5. Finansowanie zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz zajęć uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu obejmujących oddziaływania profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem działających od lat grup i zespołów w dziedzinie kultury.
- 4.3.6. Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów dla dzieci, młodzieży oraz rodziców w zakresie zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej.
- 4.3.7. Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów skierowanych do uczniów klas podstawowych i gimnazjalnych z komunikacji.
- 4.3.8. Zorganizowanie i sfinansowanie dla uczniów oraz rodziców warsztatów na temat zjawiska cyberprzemocy.
- 4.3.9. Organizacja i sfinansowanie letniego obozu socjoterapeutycznego dla dzieci uczestniczących w dziecięcych i młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych, a także dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- 4.3.10. Finansowanie kosztów pracy psychologa szkolnego.
- 4.3.11. Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia, których celem jest utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu.
- 4.3.12. Monitorowanie skali używania przez młodzież alkoholu, dopalaczy, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych wśród uczniów klas gimnazjalnych poprzez włączenie się do projektu pt. ” AFS-Szkoła Wolna od Uzależnień”
- 4.3.13. Przeprowadzenie i sfinansowanie warsztatów edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez osoby nieletnie, których celem będzie zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

4.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- 4.4.1. Organizowanie i finansowanie zajęć, mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców w ramach tzw. „Szkoły Rodzica”.
- 4.4.2. Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń, kursów, konferencji, programów profilaktycznych dla osób działających w obszarze profilaktyki w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, członków GKRPA, służby zdrowia, pracowników GOPS, policjantów, osób zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym, Punkcie Informacyjnym dla Ofiar Przemocy, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego mających na celu zwiększenie kompetencji w/w osób, w tym diety i koszty dojazdu.
- 4.4.3. Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Sicienko zarówno ze stowarzyszeniami działającymi w sferze kultury i sportu, jak również w obszarze społecznym (Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne). Włączenie ich w proces propagowania działań profilaktycznych i edukacyjnych zwiększających świadomość i postawy społeczne wobec zjawiska związanego z nadużywaniem alkoholu.

4.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 Ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 4.5.1. Organizacja i sfinansowanie szkolenia dla podmiotów gospodarczych na temat przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.
- 4.5.2. Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawą bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Postępowanie z tego zakresu prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny odbywają się w trybie uproszczonym. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji. Wójt może w drodze upoważnienia wskazać osobę do reprezentowania gminy przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. W tej roli może wystąpić radca prawny lub adwokat.

5. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SICIENKU

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana przez Wójta Gminy Sienko. W skład Komisji wchodzi 4 osoby posiadające wymagane przeszkolenie w zakresie profilaktyki alkoholowej. Działa na podstawie regulaminu pracy GKRPA, w oparciu o harmonogram pracy.

Do właściwości Komisji należy m.in.:

- ✓ opracowanie oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na każdy rok kalendarzowy,
- ✓ opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży lub w miejscu sprzedaży,
- ✓ opiniowanie decyzji o cofaniu zezwoleń w przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym,
- ✓ rozpatrywanie wniosków wpływających do komisji,
- ✓ kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - odbywa się na zasadach określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ kontrola placówek handlowych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują miesięczne wynagrodzenie, które w 2016 roku wynosić będzie:

- dla przewodniczącego komisji - 450,00 zł (brutto);
- dla wiceprzewodniczącego komisji – 400,00 zł (brutto);
- dla członka komisji - 350,00 zł (brutto).

6. HARMONOGRAM REALIZACJI I FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w *Programie* są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem. Środki na realizację zadań są zabezpieczone w budżecie gminy - dział 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Tabela 14. Preliminarz wydatków na 2016 rok

Preliminarz wydatków na 2016 rok:	
✓ Dotacje celowe przekazane do samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień	600,00 zł
✓ Składki na ubezpieczenie społeczne	1 000,00 zł
✓ Składki na Fundusz Pracy	300,00 zł
✓ Wynagrodzenia bezosobowe	63 000,00 zł
✓ Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00 zł
✓ Zakup usług pozostałych	76 000,00 zł
✓ Opłata z tytułu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	600,00 zł
✓ Zakup usług obejmujących wykonanie analiz, ekspertyz i opinii	5 000,00 zł
✓ Podróże służbowe krajowe	200,00 zł
✓ Różne opłaty i składki	1 500,00 zł
Razem planowane wydatki:	
	153 200,00 zł

Tab. 15. Harmonogram realizacji zadań

Zadanie	Nazwa zadania	Okres realizacji
4.1.1.	Kontynuowanie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku, w tym:	cały rok
4.1.1.1.	Finansowanie specjalisty – psychoterapeuty	cały rok
4.1.1.2.	Finansowanie konsultacji terapeuty uzależnień dla osób uzależnionych	cały rok
4.1.1.3.	Finansowanie specjalisty w zakresie indywidualnych konsultacji dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu	cały rok
4.1.1.4.	Finansowanie zatrudnienia psychologa dla osób dorosłych będących w stanie kryzysu w przypadku braku kontynuacji porozumienia z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka	cały rok
4.1.1.5	Finansowanie telefonu w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym	cały rok
4.1.1.6	Zakup materiałów i wyposażenia	cały rok
4.1.1.7.	Zakup i udostępnienie ulotek o charakterze informacyjnym propagujących działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego	cały rok
4.1.1.8.	Zakup literatury fachowej na potrzeby zatrudnionych specjalistów	cały rok
4.1.1.9	Przeprowadzenie remontu Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego – malowanie pomieszczeń	III kw.
4.1.2.	Finansowanie kosztów badania osób w przedmiocie uzależnienia przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego	cały rok
4.1.3.	Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	cały rok
4.1.4	Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na	cały rok

	organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu	
4.2.1.	Kontynuacja działalności Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:	cały rok
4.2.1.1.	Finansowanie specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Punkcie Informacyjnym	cały rok
4.2.1.2.	Finansowanie zatrudnienia radcy prawnego w przypadku braku kontynuacji porozumienia	cały rok
4.2.2.	Promocja ogólnopolskiego systemu pomocy ofiarom przemocy „Niebieska Linia” poprzez współfinansowanie telefonu zaufania	cały rok
4.2.3.	Wykonanie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych.	III kwartał
4.2.4.	Udział w kampanii „Postaw na rodzinę”	II lub III kwartał
4.2.5	Finansowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej	cały rok
4.2.6.	Upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy (ulotki, plakaty, informatory).	cały rok
4.2.7	Organizowanie szkoleń, które pozwolą na poznanie mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem w tym m.in. GOPS, Policja, ZI, Służba Zdrowia, Dyrektorzy szkół, Pedagodzy)	I lub II kwartał
4.2.8	Przeprowadzenie lokalnej kampanii społecznej (plakaty, spotkania z sołtysami, stowarzyszeniami, ulotki, broszury, artykuły w gazecie lokalnej itp.) na temat zjawiska przemocy mającej na celu edukację środowiska lokalnego ukierunkowaną na niwelowanie mitów i stereotypów oraz zmianę postaw wobec zjawiska przemocy.	III kwartał
4.2.9	Zorganizowanie i sfinansowanie konferencji „ Przemoc wobec dzieci ”	III-IV
4.3.1.	Prowadzenie przez wykwalifikowaną kadrę dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych, w tym zakup materiałów niezbędnych do realizacji zajęć	II-VI, IX-XII
4.3.2.	Realizacja działań konsultacyjno - superwizyjnych dla osób prowadzących dziecięce i młodzieżowe grupy socjoterapeutyczne	cały rok
4.3.3.	Realizacja we wszystkich szkołach na terenie gminy programów profilaktyczno – wychowawczych	II-VI IX-XII
4.3.4.	Realizacja zajęć sportowych, organizujących czas dzieci i młodzieży wokół aktywności sportowej	II-VI IX-XII

4.3.5.	Finansowanie zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz zajęć uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu obejmujących oddziaływania profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem działających od lat grup i zespołów w dziedzinie kultury	II-VI IX-XII
4.3.6.	Organizowanie warsztatów dla dzieci, młodzieży oraz rodziców w zakresie zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej	IV kwartał
4.3.7	Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów skierowanych do uczniów klas podstawowych i gimnazjalnych z komunikacji	IV kwartał
4.3.8	Zorganizowanie dla uczniów oraz rodziców warsztatów na temat zjawiska cyberprzemocy	I lub II kwartał
4.3.9.	Organizacja i sfinansowanie letniego obozu socjoterapeutycznego dla dzieci uczestniczących w dziecięcych i młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych a także dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	VII/VIII
4.3.10.	Finansowanie kosztów pracy psychologa szkolnego	I-VI IX-XII
4.3.11.	Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia, których celem jest utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu	cały rok
4.3.12.	Monitorowanie skali używania przez młodzież alkoholu, dopalaczy, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych wśród uczniów klas gimnazjalnych poprzez włączenie się w projekt pt. ” AFS-Szkoła Wolna od Uzależnień”	X
4.3.13.	Prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież, których celem będzie zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież	IV kwartał
4.4.1.	Organizowanie i finansowanie zajęć, mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców w ramach tzw. „Szkoły Rodzica”	cały rok
4.4.2.	Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń, kursów, konferencji, programów profilaktycznych dla osób działających w obszarze profilaktyki w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, członków GKRPA, służby zdrowia, pracowników GOPS, policjantów, osób zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym, Punkcie Informacyjnym dla Ofiar Przemocy, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego mających na celu zwiększenie kompetencji w/w osób, w tym diety i koszty dojazdu	cały rok
4.4.3	Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Sicienko zarówno ze stowarzyszeniami działającymi w sferze kultury i sportu jak również w obszarze społecznym (Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne). Włączenie ich w proces propagowania działań profilaktycznych i edukacyjnych zwiększających świadomość i postawy społeczne wobec zjawiska związanego z nadużywaniem alkoholu.	Cały rok

4.5.1.	Organizacja i sfinansowanie szkolenia dla wszystkich podmiotów gospodarczych na temat przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości ze szczególnym zwróceniem uwagi na sprzedaż napojów alkoholowych osobom nieletnim	grudzień
4.5.2.	Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży.	III kw.
5.	Wynagrodzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	cały rok